

Par FSC Nacionālā meža
uzraudzības standarta projektu Latvijai

Meža resursu ilgtspējīgai apsaimniekošanai svarīgi saglabāt meža ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās funkcijas. FSC Nacionālā meža uzraudzības standarta mērķis ir veicināt videi atbilstošu, sociāli labvēlīgu, un ekonomiski dzīvotspējīgu pasaules mežu apsaimniekošanu. Tāpēc, standarta prasībām jābūt zinātniski pamatotām, kā arī balstītiem uz kompromisa lēmumiem, kas sasniegti pēc visu interešu grupu iesaistīšanas. Īpaši svarīgi, lai iestrādātās normas nebūtu pretrunā Latvijas Republikas Satversmei un citiem valsts normatīvajiem aktiem.

Diemžēl daļa FSC Nacionālā meža uzraudzības standarta projekta priekšlikumu ir pretrunīgi vērtējami no Latvijas Republikas Satversmes 97.; 105.; 115. pantu viedokļa, kas nosaka cilvēku tiesības uz brīvību pārvietoties, īpašumtiesībām un īpašuma apsaimniekošanu, kā arī tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē.

Iepazīstoties ar FSC Nacionālā meža uzraudzības standarta projektu Latvijai, kategoriski iebilstam priekšlikumiem, kas ierobežo iedzīvotāju brīvību atrasties mežā un meža īpašnieku rīcības brīvību apsaimniekot mežu papildus tam, kas noteikts valsts normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem. Iepazīstoties ar projektu rodas iespaids, ka daļa priekšlikumu ir mērķtiecīgi virzīti uz nepamatotu saimnieciskās darbības ierobežošanu, kā argumentu minot nepieciešamību ievērot piesardzības principus dabas aizsardzībā, kā arī, papildus ierobežojumu noteikšanu. **Šāda pieeja nav pieņemama ir pretrunā FSC Nacionālā meža uzraudzības standarta pamatmērķim.** Piedāvātās FSC standarta projekta redakcijas vairākos priekšlikumos ir iestrādāts regulējums, kas pieļauj auditēt pēc kritērijiem (atbilstoši piedāvātajai redakcijai), kas atsevišķos gadījumos konfliktē ar Latvijas likumiem. Piemēram, kritērijs 9.1. "Organizācija* saglabā un/vai vairo īpaši saglabājamās vērtības* apsaimniekojamā teritorijā*", ievērojot piesardzības principu", faktiski nozīmē, ka balstoties vien uz pieņēmumiem, bez dziļākas izpētes un zinātniskā pamatojuma ir iespējams aizliegt jebkādas aktivitātes jebkurā teritorijā nerēķinoties ar sabiedrības sociālajām un ekonomiskajām interesēm. Šāds regulējums nav pieļaujams!

Iebilstam 4.6.4. indikatora formulējumam piedāvātajai redakcijai, ka Darbības tiek pārtrauktas teritorijās, līdz brīdim, kad tiek saņemts sertificēta eksperta atzinums. Uzskatām, ka darbības var ierobežot vai pārtraukt valsts institūcijas, nevis sertificēts eksperts, ja aizliegumam ir juridiski spēkā esošs pamats un izveidots zaudējumus kompensējošs mehānisms.

Iebilstam 4.7.3. indikatora formulējumam "Vērtību apdraudošā darbība tiek pārtraukta jaunatklātās vietās ar īpaši kultūrvēsturisko vai ekoloģisko nozīmību, līdz brīdim, kad tiek saņemts atbildīgās institūcijas lēmums, ja tā var kalpot par pamatu darbības aizliegumam FSC meža apsaimniekošanas nacionālā standarta prasībām", kas rada

iespēju brīvi un iespējams ļaunprātīgi interpretēt aizlieguma motīvus un slēgt teritoriju uz neierobežotu laiku, jo jebkura persona var noteikt kādu teritoriju kā ekoloģiski nozīmīgu, uzskatot, ka teritorijai piemīt relatīvi vērtīgas īpašības. Šādam formulējumam ir arī augsts koruptīvo darbību risks. Tāpēc atbalstam šādu 4.7.3. indikatora formulējumu:” Vērtību apdraudošā darbība tiek pārtraukta jaunatklātās vietās ar vietējai kopienai īpaši nozīmīgu kultūrvēsturisko nozīmību, līdz brīdim, kad tiek saņemts atbildīgās institūcijas lēmums, ja tā var kalpot par pamatu darbības aizliegumam LR normatīvo aktu kārtībā”.

Attiecībā uz 6. principā iekļautajiem indikatoriem, formulējumi nav auditējami kontekstā ar aizsargājamo sugu definīciju. Tas rada riskus, ka jebkurš var iesniegt sūdzību auditoram par kādas sugas apdraudējumu, kas var kalpot par pamatu darbību aizliegšanai, tāpēc iebilstam standarta projektā iekļautajam Aizsargājamo sugu definējumam, kas ir saskaņā ar “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”. Šāds formulējums nav pieļaujams, jo faktiski var nozīmēt pilnīgu saimnieciskās darbības ierobežošanu vai aizliegumu, kas var tikt motivēts ar piesardzības principu ievērošanu.

7. principā iekļauto indikatoru 7.6.3. un 7.6.4.piedāvātā redakcija ir pretrunā ar Satversmes 105. pantu, jo īpašuma tiesības (tajā skaitā iespējas apsaimniekot īpašumu) var ierobežot tikai ar likumu, savukārt letekmētās ieinteresētās puses var pieprasīt īstenot nepamatotas apsaimniekošanas metodes un mainīt apsaimniekošanas nosacījumus. Tāpēc priekšlikums ir šos indikatorus dzēst.

9.pincipā iekļautā augstvērtīgo mežu 9.1.1.indikatora formulējuma priekšlikums, ka “Ārpus šī standarta apsaimniekotajām teritorijām (Teritorijās, kuru apsaimniekotājs nav saņēmis sertifikātu atbilstoši FSC Nacionālam meža uzraudzības standartam Latvijai,) par tādām uztveramas teritorijas, kuras atbilst 20.06.2017. MK noteikumiem Nr.350 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”, ir nepamatots, jo nav saistoša un pamatota standartos noteikto brīvprātīgo prasību attiecināšana uz FSC nesertificētām platībām.

Ar cieņu,

M.Liopa

Latvijas Meža Īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācija

Vilandes iela 1-13, Rīga, LV 1010

konfederacija@hs.lv